

Валентина Снагощенко,
канд. пед. наук, доцент,
Україна, Суми

УКРАЇНЬСЬКА ПІСНЯ В ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено спробу репрезентувати в історичному аспекті приклади взаємодії, взаємовпливу українських і західнослов'янських пісень від їх виникнення до XIX ст. Як свідчить історія культурних зв'язків, найтіснішими є контакти генетично споріднених народів. У процесі свого розвитку українська музична культура, зокрема українська пісня, піддавалася впливу різних національних культур, насамперед, слов'янських народів, що позначилося на її особливостях і здобула широке розповсюдження в світі.

Ключові слова: українська пісня, західнослов'янські народи: польський, чеський, словацький, національні культури, культурні зв'язки.

З усіх видів народного мистецтва пісня чи не найглибше розкриває багатство душі народу, його творчі сили. Тому при описах того чи іншого народу завжди багато уваги займає питання, яке місце в його духовному житті посідають поезія, пісня, музика. «Українці дуже багаті, може найбагатші поміж усіма слов'янами, різнобарвними народними піснями. Вони не мудрують, не потіють складаючи свої пісні; у них пісні виростають самі, як квіти на полях зелених, і їх така кількість, якою не може похвалитися жоден народ у світі», – так писав відомий чеський учений, славіст П. Шафарик [15, с. 91]. «Якщо хочете судити про творчу індивідуальність народу, про те, що в нього найпотемнішого, найціннішого, то найкраще можна досягнути цього, вивчивши його народні пісні» – відзначав видатний французький письменник Ромен Ролан, подібно висловлювалися й інші визначні діячі світової культури [11, с. 136].

Особливості українських пісень досліджували чимало відомих вітчизняних письменників, фольклористів минулого –

М. Драгоманов, М. Гоголь, К. Квітка, П. Куліш, С. Людкевич, М. Максимович, О. Потебня, І. Срезневський, Л. Українка та ін.; радянські – Н. Велецька, Л.Виноградова [4], Г. Нудьга [6; 7; 8], В. Олійник [9], Ф. Погребенник [11], М.Полотай [4; 12], В. Скрипка [13] та ін. А також сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідники О. Алексеева, І. Белза [1; 2], А. Бигдай, А. Іваницький, О. Зосім, М. Жиров, Ю. Пальцевич [10], Р. Кирчів [5], Н. Супрун-Яремко, А. Турилов [14] та ін.

Мета статті – в історичному аспекті розглянути розвиток українських і західнослов'янських пісень: польських, чеських, словацьких їх взаємодію та взаємовплив на слов'янські культури.

У всіх слов'янських мовах збереглося слово «пісня». Цей термін виник у добу слов'янської єдності й зберіг первісне значення й до нині. В давнину пісня відображала світогляд і історію народу й супроводжувала побут і основні події в житті сім'ї: посівні роботи, збирання врожаю, зміну пір року, а також весілля, похорони, народження дітей. Це підтверджували й народи, які з ними безпосередньо мали зв'язок. Зокрема, багато цікавого знаходимо у арабських і візантійських письменників, істориків та мандрівників. Іноземці ще до створення Київської держави в описах життя «русинів» звернули увагу на дивну для них рису, що вони за різних нагод співають пісні і опоетизовують навколишню природу [4, с. 78].

У VII–X ст. в Європі і країнах Сходу складається думка про слов'ян як про людей, що люблять музику, пісню, танець, мають пристрасть до мистецтва. Арабський мандрівник Ахмед Ібн-Фадлан (X ст.) описав ритуал похорону «русинів», де у могилу покійника друзі поклали лютню. Козаки, ховаючи своїх героїв, співців, клали в могилу (чи на могилі) кобзу або інший музичний інструмент.

Дуже цінні відомості про музичні інструменти слов'ян знаходимо в арабського письменника Ібн-Даста (930 р.). Він засвідчує, що слов'яни любили музику й мистецтво. Що у них були різні музичні інструменти: лютні, гуслі і сопілки тощо. Наведені факти засвідчують, що слов'янські племена ще в добу формування і зміцнення Київської держави мали в Європі і в Азії добру славу як музиканти, співці, творці пісень. Пізніше ці прикмети стали характерними рисами майже кожної слов'янської нації [8].

Доба Відродження, пробудивши інтерес Європи до України, принесла й перші записи текстів українських пісень. Зацікавлення українською піснею й мовою у польського народу відбувається, ще в XIV ст. Ці традиції зберігалися й пізніше, маємо навіть писемні свідчення, що при дворі Ягеллонів у I-й половині XV ст. був лютий Стечко, перша згадка про якого відноситься до 1415 р., а під 1441 р. згадується, що при дворі польського короля в Кракові був бандурист Тараско [2, с. 85]. У капелі Зігмунда Августа (1548–1572) був бандурист Чурило, виходець з Галичини який грав королеві на бандурі, а при потребі був партнером короля для гри в шахи. При дворі воєводи Станіслава Гаштовта був співак Андрій, якому господар 1547 р. дав грошову премію за те, що добре співав українську жалібну пісню. Ще в 1570–1585 рр. у Польщі, в Трансільванії, прилюдно виступав і користувався великим успіхом бандурист Войташек, який перебував на службі у Х. Зборовського. У королівській капелі Яна Собеського (1668–1671 рр.) грав Семен Страшновицький, який був бандуристом чи лірником. При дворі Яна III Собеського служив бандурист і співак Веселовський. Польські джерела подають чимало фактів про участь українських музикантів у королівських і магнатських осередках. Про популярність українських дум у польському середовищі є немало свідчень. Як свідчать дослідники, тогочасна українська народна поезія справила певний вплив на творчість польських поетів [11, с. 35].

Перебування українських земель у складі Речі Посполитої мало не тільки негативні наслідки в плані експансивної політики польської влади й католицизму, на чому акцентує українська історіографія, але мало й багато позитивного для України, яка долучалася до ренесансної, а потім барокової європейської культури

Ще до виникнення братських шкіл в Україні з кінця XIV ст. закладалися латинські школи при костьолах і монастирях у Львові, Холмі, Перемишлі, Кам'янці. Латинські школи в Україні відкривали українським юнакам можливість навчатися в європейських університетах, і в XV – на початку XVI ст., як відомо, велика кількість студентів з України вчилася в європейських університетах, а деякі з них робили свій внесок у

розвиток європейського Відродження. Особливо багато вихідців з українських земель навчалися в Краковському університеті – центрі не тільки польського, але й європейського Відродження. Як свідчать історичні джерела, у 1510–1560 рр. там студіювало 352 студенти з 51 міста України, а за період XV–XVI ст. там здобували освіту 800 українців [3, с. 185].

Український і польський народи мають багато спільного в давній обрядовій поезії, зокрема, у весільних та родинних піснях. Значна частина пісенної творчості польського й українського народів, є продуктом творчості спільнослов'янської доби. Проникнення української пісні й думи в польську культуру відбувалося спочатку шляхом безпосередніх контактів двох народів (мандрівні музики, козаки, мандрівні співаки, які виступали перед народом), а з XIX ст. до цього процесу долучилися друковані джерела [7, с. 90].

Кобзарі, лірники, сопілкарі в XVI–XVIII ст. були популярними в Україні й Польщі, Мандрівні музики не тільки веселили публіку, а й переказували найсвіжіші новини і були, як зазначав польський учений К. Войціцький носіями літопису своїх земель.

З розвитком козаччини підноситься поетичний епос, історична пісня. Значно активізується народна творчість, відгукуючись на всі найновіші суспільно-історичні явища. Дума за цих умов лишається і в XVII ст. в центрі уваги: про неї часто згадують польські письменники та історики. Її розглядають як окремих жанр у польській літературі багато авторів називають свої історичні або ліричні віршовані твори думами. У багатьох давніх польських писемних джерелах зустрічаються згадки, що в Польщі любили співати українські думи та пісні, особливо за часів розквіту козаччини. Значне місце в польських рукописних збірниках того часу займають ліричні пісні. З рукописних збірок і альбомів, з повсякденного побуту українська пісня переходить і в друковані польські видання XVII–XVIII ст. У XVII ст. українська пісня друкується мовою оригіналу в багатьох виданнях польської міщанської лірики і, за визначенням полоністів, стала їх окрасою. Починаючи з XVI ст. в Європі з повагою говорять про українську пісню [7, с. 97].

У добу Просвітництва інтерес до народної поезії узагалі, а зокрема й до української, на Заході дещо послаблюється. У

Польщі українськими думами й піснями цікавляться тільки деякі літератори й історики. У XVIII ст., мабуть, найбільше «описів» і довідкових видань про українців з'являється німецькою мовою. Загальновідомим є те, що в надрах Просвітництва зародилися перші паростки романтизму, тієї течії у суспільному і мистецькому житті народу, яка виявила особливу прихильність до народної поезії.

Після скасування козацтва, Запорізької Січі і розподілу Польщі безпосередні контакти народів були обмежені, однак в Галичині, на Правобережній Україні жило багато польського, переважно шляхетського населення, яке виявляло в процесі творення польської культури, особливо літератури, велику активність. Загальновідомим є факт, що значна частина польських діячів культури й науки початку XIX ст. походила з українських земель. Цілком природньо, що їхні мистецькі смаки якоюсь мірою формувалися під впливом української культури, особливо народного мистецтва, музики, пісні і думи.

Досить давно в чеському фольклорі існує українська пісня. Інтерес до неї проявляли й чеські учені, філологи та музиканти. Зокрема, чеський учений і культурний діяч Ян Благослав (1523–1571) виявив зацікавленість українською мовою та піснею і навів у своїй граматиці чеської мови текст балади «Дунаю, Дунаю...» та фрагменти нових записів українських мелодій. Її вважають найдавнішим записом нашої пісні. Про зміст і форму цього твору написано кілька десятків розвідок як вітчизняних так і зарубіжних дослідників, зокрема праці О. Потебні, І. Франка, І. Панькевича, К. Горалика, З. Горалика, О. Зілинського та ін. [6, с. 78].

Чеські та словацькі поети, музиканти намагалися відтворити поетичний образ українського народу й донести його до своїх співвітчизників. Цей процес почався ще у XVI ст. Необхідно зазначити, що взаємозв'язки українського, чеського й словацького народів не були такими широкими, як українсько-польські. Можливо, тим і пояснюється той факт, що у побуті чехів і словаків українські пісні та думи були менше відомі, ніж у Польщі. Мабуть, найдавніше проникли у словацьку та чеську поезію коломийки. Прямі зв'язки зі словацьким населенням і частково з чеським упродовж тривалого часу проходили на Закарпатті.

Процес взаємного обміну пісенною культурою на територіях, де стикалися два чи три народи, був найінтенсивнішим.

Творчий взаємозв'язок у пісенному фольклорі українців та словаків також давній і, мабуть, дещо інтенсивніший, як взаємобмін між чехами та українцями. Територіально ці народи ближчі, а закарпатські українці з давніх-давен мали безпосередні контакти зі словаками [6, с. 110].

Незважаючи на популярність українських козаків у XVII ст., чеська громадськість тих часів мало знала і мало говорила про українську пісенну поезію. Розмови про українську культуру, мову й поезію набувають значної актуальності тільки під кінець XVIII ст., коли в Чехії та Словаччині під впливом революційних подій у Європі та нових ідей, породжених романтизмом, пробуджується інтерес до проблеми слов'янського єднання, а у зв'язку з цим і до культури України [6, с. 113].

На початку XIX ст. починається так звана доба відродження слов'янських народів. Народна пісня, дума, мова, народний побут стають у центрі уваги всіх прогресивних сил Європи. У цей час актуальною стає ідея єдності слов'ян. Так, зокрема польський фольклорист Ходаковський, обійшовши значну територію українських земель, зібрав найбільшу на той час колекцію українських народних пісень (до 2000), якою скористалися у своїй творчості М. Гоголь, М. Максимович М. Драгоманов та інші діячі культури [7, с. 93; 12, с. 96–97].

Безперечним є те, що цей ентузіазм збирання народної поезії сприяв популяризації нашої пісні у слов'янському світі. На початку XIX ст. українську думу і пісню видають варшавські, віденські, петербурзькі видання, а також деякі львівські [7, с. 96]. Серед польських популяризаторів і перекладачів української пісні на початку XIX ст. важливе місце належить відомому письменникові Вінцентію Полю (1807–1872). В. Поль був одним із перших польських письменників, що ґрунтовно збирали перекладали та популяризували українські пісні в Польщі та Європі. Йому належить думка: «Колиска народної слов'янської поезії – Сербія і Україна» [6, с. 48].

У Вільно з гуртка польських романтиків українською поезією цікавились Ян Чечот, А. Міцкевич. Було створено український

осередок в Наддніпрянщині, в Умані, до якого належали Б. Залеський, С. Гощинський, М. Грабовський та ін. На Волині творять А. Мальчевський, О. Гроза та ін. Для всіх діячів культури характерним було захоплення українською історією, козацтвом, народною поезією, проте однастайності в їх поглядах не було. Деякі польські поети і письменники, зокрема Т. Падура, А. Шашкевич, К. Ценглевич, М. Комарницький, Б. Залеський навіть пишуть українською мовою і надають їй перевагу в своїй творчості [5, с. 485].

На початку XIX ст. зацікавлення українською піснею та дуною виявляється і в творчості таких визначних польських письменників, як А. Міцкевич та Ю. Словацький, що певний час жили серед українського народу й пізнали його не тільки з писемних джерел, а й безпосередньо з життя. Ставлення А. Міцкевича до української народної поезії виявилось у його лекціях, прочитаних студентам паризького коледжу де, зокрема говорилося: «Українські простори є столицею ліричної поезії. Звідси пісні невідомих поетів поширювалися часто по всій слов'янщині», а «українці – найпоетичніший, наймузикальніший слов'янський народ» [5].

Під впливом українських пісень написав свої кращі твори інший визначний польський письменник – Ю. Словацький (1809–1849). З поезією українського народу він ознайомився, коли перебував у Кременці та на Волині, а українською мовою говорив, засвідчили сучасники, «як родовитий українець» [7, с. 96].

Питання входження української пісні в польську культуру найширше висвітлювалось в другій половині XIX ст. на початку XX ст., завдяки працям О. Брюкнера, Я. Бистроні, А. Хибінського та ін.

У XIX ст. спостерігається проникнення окремих українських пісень в чеський побут. Пісенна творчість чехів і словаків, як і інших слов'янських народів, має багато спільного з українською, що пояснюється, насамперед, етнічною спільністю. На спільні явища звернули увагу ще Я. Коллар, Я. Коубек, К. Зап, А. Штур, а з українського боку О. Бодяньський, пізніше Ф. Колесса, К. Квітка та інші дослідники. Є пісні про життя українців Закарпаття, які стали ще на початку XIX ст. спільним надбанням українців, чехів,

словаків. З середини XIX ст. словацькі хори включали до свого репертуару українські пісні [13, с. 58–59].

Першим виявив такий інтерес до української пісні патріарх чеської науки, основоположник слов'янської філології Йозеф Добровський (1753–1829). Йдучи власними науковими стежками, він перший з чеських учених звернув увагу на всі слов'янські народи, незалежно від того, мали вони свою державність чи ні. За допомогою знайомих і кореспондентів з Галичини та Закарпаття (А. Бачинського, В. Компакевича, І. Лаврівського), а згодом і з Харкова (А. Стойкович) Добровський одержує відомості про українців, які на той час у Чехії ототожнювалися з козаками. Він виявив велике зацікавлення «козацькими думами», писав до своїх знайомих, щоб йому роздобули хоч одну думу для публікації в чеських виданнях, з Україною на той час зв'язки не були ще налагоджені [13, с. 60].

На початку XIX ст. чеське суспільство ближче пізнає східних слов'ян. Чіткішим стає й уявлення про український народ, його пісенну творчість.

Важливу роль у підтримці української мови, пісні відіграли чеські та словацькі «будителі» – Й. Юнгман (1773–1847), П. Й. Шафарик (1795–1861), Я. Коллар (1799–1852), В. Ганка (1791–1861), Ф. Челаковський (1794–1852) та ін. Їх роботи з історії слов'ян, етнографії, фольклору розкрили світу багато сторін життя не тільки східнослов'янських народів, а й багатьох інших. Вони першими почали перекладати українську народну поезію чеською мовою. Так, зокрема Челаковський підготував і видав три томи збірки пісень слов'янських народів. Автор прагнув розкрити через пісні духовну, творчу близькість слов'янських народів, показати, якими скарбами вони володіють і на яку спадщину повинні орієнтуватися [6, с. 115–116].

Важливим чинником, що зближував братні народи, були виступи одного з найвизначніших діячів чеської та словацької культур П. Шафарика (1795–1861). Він першим науково обґрунтував місце української мови й народної поезії у слов'янському світі, дав високу оцінку українському поетичному слову і зміцнив його загальноєвропейський авторитет. Тому на батьківщині Шафарика вважають основоположником чеської та словацької україністики,

а європейська філологічна наука завдячує йому тим, що вперше від нього прозвучали науково обґрунтовані пояснення місця українців у слов'янському світі.

Одночасно з Шафариком виступав з аналогічними, але дещо відмінними думками про долю слов'ян і їх культури, Ян Коллар, ім'я якого також було популярним в Україні. В більшій мірі він був пов'язаний з західноукраїнськими діячами. Активна позиція щодо місця пісні в суспільному житті, захоплення українською думою і піснею виявилось в творчості визначного чеського письменника К. Гавлічка-Боровського (1821–1856) та Я. Коубека (1805–1854), поета, професора Празького університету. Він записував українські пісні, які полонили його своєю красою, а пізніше двісті з них переклав чеською мовою і мав намір видати окремою збіркою. На жаль, збірка не побачила світу [1; 15].

Вслід за Яном Коубеком, поїхали працювати на західні українські землі К. Зап (1812–1871) та Ф. Яхім (1811–?). Карел Зап, фінансист, далекий від літератури і фольклору, в роки перебування у Львові (1836–1845) став справжнім посередником між українською інтелігенцією (І. Вагилевичем, Я. Головацьким, І. Срезневським) і діячами чеської та словацької культури – П. Шафариком, Я. Колларом та чеськими літературними виданнями. Результатом службових поїздок по Галичині були видані його подорожні записки «Дзеркало життя у Східній Європі» (1844), в яких автор висловив свої симпатії до простого народу, його пісні та мови [10].

Упродовж першої половини XIX ст. чеською мовою було опубліковано близько 25 статей про українську пісню і думу, а також до десятка рецензій на українські фольклористичні видання, тощо [9].

Дещо інакше була сприйнята українська пісня і дума на Словаччині, з населенням якої український народ (Закарпаття, Пряшівщина) мав безпосередні контакти [7, с. 123]. Як і в Чехії, тут першими про народну поезію українців заговорили П. Шафарик та Я. Коллар, прихильники ідеї слов'янської співдружності [10, с. 187]. Та справжній інтерес до української пісні і думи прокидається у словаків тільки з середини XIX ст., коли ідея відродження словацької нації і її співдружності з іншими народами

набирає особливої гостроти завдяки діяльності чеських та словацьких «будителів», а далі штурівців – послідовників Л. Штура (1815–1856), одного з найвизначніших політичних, наукових і літературних діячів того часу [6, с. 82].

Словацька як і чеська спільнота, особливо літературно-мистецьке середовище, українську пісню й думу сприймали з більшою ширістю й пристрасстю та емоційністю. Імпонувала близькість мов, звичаїв, подібність історичної долі та ще те, що словаки, мабуть, раніше, як чехи, звернули увагу на історію вільнолюбного й відважного козацтва та його думи й пісні.

Якісно новий етап засвоєння української народної поезії у західнослов'янських народів настає з другої половини XIX ст. Центральне місце належить думам, історичній пісні, козацьке минуле України сприймалося як символ боротьби за волю слов'янських народів. Можна говорити, що українська дума, зокрема в Чехії, була спопуляризована в 60–70-х рр. XIX ст., а чеська наукова громадськість особливо увагу звертала на козацьку поезію [1; 15, с. 81].

Статті й розвідки другої половини XIX ст. розглядають українську пісню уже більше в історично-соціальному плані, у зв'язку з реальним життям і становищем народу. Протягом другої половини XIX ст. українська пісня займає майже постійне місце в багатьох літературно-художніх, мистецьких та наукових періодичних виданнях, розрахованих переважно на широке коло читачів та молодь [7, с. 133].

Отже, як свідчить історія культурних зв'язків у процесі свого розвитку українська музична культура, українська пісня, піддавалася впливу різних національних культур, насамперед, слов'янських народів і здобула серед них широке розповсюдження. Українська народна поезія, пісня за своїми ідейно-змістовними і мистецькими якостями стоїть на світовому рівні, а суспільно-філософські та соціальні ідеї, висловлені в українських піснях та думах, є на рівні передових поглядів європейських мислителів.

Таким чином, взаємодія між слов'янськими культурами інтенсивно тривала впродовж багатьох століть. Кожен народ робив свій внесок в її розвиток, привносив щось реальне, оригінальне, чого

не мали інші і що може доповнити, збагатити світову скарбницю творчого духу людства і цим зміцнити загальносвітову культуру.

Список використаних джерел

1. *Бэлза И. Ф.* История чешской музыкальной культуры в 3-х т.; Т. 1. / И. Ф. Бэлза – М. : АН СССР, 1959. – 332 с.
2. *Белза И.* История польской музыкальной культуры. – М. : АН СССР, 1954. – С. 85.
3. Історія філософії в Україні. – К. : Генеза, 1994. – С. 185.
4. *Виноградова Л. Н.* Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян. Генезис и типология колядования / Л. Н. Виноградова, М. П. Полотай – М. : Наука, 1982. – 252 с.
5. *Кирчів Р.* Українська пісня в польських альманахах / Р. Кирчів // Україна – Польща: діалог упродовж століть / гол. ред. І. Гирич – К. : Фонд сприяння розвитку мистецтва, 2009. – С. 431–486.
6. *Нудьга Г. А.* Українська пісні в світі: Дослідження / Г. А. Нудьга. – К. : Музична Україна, 1989. – 536 с.
7. *Нудьга Григорій У* колі світової культури: упоряд. Р. Марківа / Григорій Нудьга – Львів: б/в, 2006. – 440 с.
8. *Нудьга Григорій* Українська пісня у зв'язку із світовою культурою / Григорій Нудьга Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dobromyl.org/forum/index.php?topic=438.0>
9. *Олійник В. І.* Про авторство деяких українських народних пісень / В. І. Олійник // Народна творчість та етнографія, 1959. – № 2. – С. 115–121.
10. *Пальцевич Ю.* Словацько-Українські музичні зв'язки в історичній перспективі / Юлія Пальцевич // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. – Вип. 105: На скрижальх історії: українська музика та культурний процес: зб. ст. / ред.-упоряд. О. В. Городецька. – К. : НМАУ імені П.І.Чайковського, 2013. – С.184–196.
11. *Погребенник Ф.* Українська пісня серед народів світу / Ф. Погребенник // Народна творчість та етнографія, 1962. – № 1. – С. 134–137.
12. *Полотай М. П.* Українська народна пісня і мистецтво кобзарів у творчості М. В. Гоголя / М. П. Полотай // Народна творчість та етнографія, 1959. – № 2. – С. 94–107.
13. *Скрипка В. М.* Про композицію української, чеської та словацької народної ліричної пісні / В. Скрипка // Народна творчість та етнографія, 1963. – № 1. – С. 57–61.
14. *Турилов А. А.* Межславянские культурные связи эпохи

средневековья и источниковедение истории и культуры славян: Этюды и характеристики / А. А.Турилов – М. : Знак, 2012. – 808 с.

15. Чешская музыка как национальное и европейское явление: Межвуз. сборник трудов. Сост. и отв. ред. Г. Г. Фельдгун. – Новосибирск: изд. ИГК, 1987. – Вып. 6. – 128 с.

References

1. Bělza Y. F. Ystoriya cheshskoi muzykalnoi kultury v 3-kh t.; T.1. / Y. F. Bělza – М.: AN SSSR, 1959. – 332 s.

2. Belza Y. Ystoriya polskoi muzykalnoi kultury. – М.: AN SSSR, 1954. – S.85.

3. Istoriia filosofii v Ukraini, K., 1994. – S.185.

4. Vynohradova L. N. Zymniaia kalendaraia poëziya zapadnykh y vostochnykh slavian. Henezys y typolohyia koliadovanyia / L. N. Vynohradova. M. P. Polotai – М.: Nauka, 1982. – 252 s.

5. Kyrchiv R. Ukrainska pisnia v polskykh almanakhakh / R.Kyrchiv // Ukraina – Polshcha: dialoh uprodovzh stolit / hol. red. I. Hyrych – K. : Fond spriyannia rozvytku mystetstva, 2009. – S. 431-486.

6. Nudha H. A. Ukrainska pisni v sviti: Doslidzhennia / H. A. Nudha. – K.: Muzychna Ukraina, 1989. – 536 s.

7. Nudha Hryhorii U koli svitovoi kultury :uporiad. R. Markiva / Hryhorii Nudha – Lviv: b/v, 2006. – 440 s.

8. Nudha Hryhorii Ukrainska pisnia u zviazku iz svitovoiu kulturoiu / Hryhorii Nudha Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: <http://dobromyl.org/forum/index.php?topic=438.0>

9. Oliinyk V.I. Pro avtorstvo deiakykh ukrainskykh narodnykh pisen / V. I. Oliinyk // Narodna tvorchist ta etnohrafia, 1959. – № 2. – S.115–121.

10. Paltsevych Yu. Slovatsko-Ukrainski muzychni zviazky v istorychnii perspektyvi /Iuliia Paltsevych //Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P.I.Chaikovskoho. – Vyp. 105: Na skryzhaliakh istorii: ukrainska muzyka ta kulturnyi protses: zb. st. / red.-uporiad. O. V. Horodetska. – K. : NMAU imeni P. I. Chaikovskoho, 2013. – S.184–196.

11. Pohrebennyk F. Ukrainska pisnia sered narodiv svitu / F.Pohrebennyk // Narodna tvorchist ta etnohrafia, 1962. – № 1. – S.134–137.

12. Polotai M. P. Ukrainska narodna pisnia i mystetstvo kobzariv u tvorchosti M.V.Hoholia / M.P.Polotai // Narodna tvorchist ta etnohrafia, 1959. – № 2. – S. 94–107.

13. Skrypka V. M. Pro kompozytsiiu ukrainskoi, cheskoï ta slovatskoi

ISSN 2224-9516. Наукові праці Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. 2019. Вип. 54
narodnoi lirychnoi pisni / V. Skrypka // Narodna tvorchist ta etnohrafia,
1963. – № 1. – S. 57–61.

14. Turylov A. A. Mezhlavianskye kulturnye sviazy epokhy srednevekoviya y ystochnykovedenye ystoriyy y kultury slavian: Этюды y kharakterystyky / A. A. Turylov – M.: Znak, 2012. – 808 s.

15. Cheshskaia muzyka kak natsyonalnoe y evropeiskoe yavlenye: Mezhevuz. sbornyk trudov. Sost. y otv. red. H. H. Feldhun. – Novosybyrsk: yzd. YHK, 1987. – Vyp. 6. – 128 s.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2018.

Valentina Snagoschenko,

Cand. ped. Sciences, associate professor

Ukraine, Sumy

Ukrainian song in the West Slavic culture: historical aspect

In the article there is made an attempt to represent in the historical perspective examples of interaction, interplay of Ukrainian and West Slavic songs from their appearing till the XIX century.

As the history of cultural relations affirms, the closest contacts are the contacts of genetically related nations. In the process of development the Ukrainian musical culture, in particular the Ukrainian song, have been exposed to the influence of different national cultures, especially Slavic nations, which is reflected in its peculiarities and has become widespread in the world.

Keywords: Ukrainian song, Western Slavic peoples: Polish, Czech, Slovak, national cultures, cultural ties.